

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande angående Ett starkare skydd för den sexuella integriteten (SOU 2016:60)

Svenska kyrkan har tagit del av utredningen *Ett starkare skydd för den sexuella integriteten SOU 2016:60*. Nedan lämnar Svenska kyrkan synpunkter på förslaget.

Svenska kyrkan har sedan många år drivit ett omfattande arbete mot sexuella övergrepp och för att stödja utsatta människor. Redan 1996 beslutade kyrkomötet att Svenska kyrkan på ett tydligare sätt skulle arbeta med att bemöta och förebygga sexuella övergrepp. I materialet *Vad gör vi nu? Bemötande och förebyggande av sexuella övergrepp* (Svenska kyrkan, 2011), uppmanas församlingarna att bland annat ta fram handlingsplaner och goda rutiner i församlingen både för att förebygga sexuella övergrepp men också för att kunna agera när något sådant sker. I Svenska kyrkan finns ett nätverk av kontaktpersoner för den som blivit utsatt. Kontaktpersonerna lyssnar, ger stöd för egna beslut och förmedlar kontakter till myndigheter och organisationer.

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

- Svenska kyrkan menar att det är mycket bra att utredningen föreslår att samtycke till sexuella handlingar ska vara aktivt. Att poängtera det aktiva samtycket innebär en tydlig markering att människor har ett ansvar för sina handlingar och handlingarnas sammanhang.
- Svenska kyrkan delar uppfattningen att det behövs en ny sexualbrottslagstiftning.
- Svenska kyrkan anser att samhället behöver öka sin kompetens och förmåga att förebygga och motverka denna typ av brottslighet.
- Svenska kyrkan instämmer i utredningens påpekande att sexualbrott kräver en särskild och samlad utredningskompetens.
- Svenska kyrkan menar att det är mycket bra att utredningen särskilt markerar en skärpt syn gällande brott som begås mot barn. Svenska kyrkan välkomnar också förslaget till skärpt syn på sexualbrott mot barn som har fyllt femton men inte arton år.
- Svenska kyrkan välkomnar att utredningen uppmärksammar hur brottsoffret blir bemött.
- Svenska kyrkan välkomnar utredningens förslag som syftar till att stärka stödet för målsäganden under rättsprocessen.

SKÅL FÖR YTTRANDET

Att ställa krav på aktivt samtycke och sätta det i relation med oaksamhet är en värdefull ingång. Först och främst understryks att ansvaret för att säkra människans okränkbarhet aldrig kan vara ensidigt,

utan är gemensamt. Därtill innebär det implicit att sexuella relationer förutsätter både respekt och lyhördhet.

Att gränsen för vad som är straffbar respektive straffri gärning går vid om deltagandet i en sexuell handling har varit frivilligt eller inte, är inte bara en tydlig princip utan också en begriplig sådan. Detta är viktigt när det handlar om lagens förebyggande funktion.

Utredningen anger ett antal skäl för en ny sexualbrottslagstiftning. Bland annat handlar det om den typ av sexualbrott som möjliggörs genom internet. Svenska kyrkan instämmer i utredningens slutsatser att dessa typer av sexualbrott ställer nya krav på de lagrum som reglerar detta.

Utredningen för en diskussion om brottsrubriceringen våldtäkt och föreslår att denna ersätts med begreppet sexuellt övergrepp. Svenska kyrkan kan se både för- och nackdelar med denna förändring och vill framhålla att oavsett rubricering är det viktigt att en sådan förändring inte får till konsekvens att färre brott anmäls, att färre gärningsmän döms eller att sexualbrott bagatelliseras.

Det är viktigt att kunskapen om sexualbrott ökar. Det gäller framförallt de rättsvårdande myndigheterna och även skola, hälso- och sjukvård, föreningslivet, kyrkor och samfund. Det är också av stor vikt att kompetens tas tillvara och att arbetet med att förebygga och utreda sexualbrott organiseras effektivt. Särskilt viktigt blir detta när det gäller att förebygga och utreda den typ av sexualbrott som sker med internet som brottsplats.


Svenska kyrkan möter varje år ett stort antal barn och ungdomar och många är också medlemmar i Svenska kyrkan och deltar i församlingarnas verksamheter. Det är mycket bra att utredningen föreslår skärpta straff för de sexualbrott som begås mot barn. Svenska kyrkan hade gärna sett att utredningen tydligare utvecklat hur denna skärpta syn ska tillämpas.


Utredningen visar på en medvetenhet om att för den som drabbas av ett sexualbrott följer en händelsekedja som innefattar inte bara möten med rättsvårdande instanser utan också med hälso- och sjukvården och vissa fall också med socialtjänsten. Det är viktigt att den som drabbas får det stöd hen behöver och att det finns möjlighet att utvärdera hur detta stöd fungerar utifrån den drabbades perspektiv.

De förslag utredningen presenterar som bland annat gäller domarens kompetens, krav på kompetens och lämplighet när det gäller målsägarbiträde samt att införa begränsningar när det gäller målsägarbitrådets möjlighet att sätta annan person i sitt ställe vid tillfälligt förhinder, kommer med stor sannolikhet att få betydelse för att stärka målsägaren i rättsprocessen. Svenska kyrkan delar också utredningens uppfattning att det är viktigt att följa upp det kvalitetsarbete som pågår inom polisen och fortsätta att utveckla hälso- och sjukvårdens mottagande av brottsoffer.

Uppsala den 8/2 - 2017

På kyrkostyrelsens vägnar


Antje Jackelén
Ärkebiskop, ordförande


Lisa-Gun Bernerstedt
Avdelningschef